Versor, Johannes: Dicta super septem tractatus Petri Hispani (cum textu)
[Strassburg: Johann Prüss, about 1489-93], 1489-93 Seite 181

uisio enĩ est eoꝝ que debent cõponi falsa di
uisio. Fallacia cõpositionis ẽ ydoneitas de
cipiendi ꝓueniẽs ex ydẽptitate oꝛonis vniꝰ
ꝛ eiusdẽ ẜm materiã ꝛ ẜm siũ magis debitũ
ꝑtibꝫ in oꝛone positis. Cã apparentie huiꝰ
fallacie ẽ oꝛo diuisa hñs ydẽptitatẽ in mate
ria cũ oꝛone composita. Cã falsitatis siue
defectꝰ ẽ diuersitas sensus cõpositi aut di
uisi. Notandũ ꝙ qñ oꝛo ẽ vera in sensu di
uisa ꝛ fl̃a in sensu composito. tũc est fall̃a cõ
positionis. dꝛ tñ oꝛo cõposita qñ determina
tio determinat determinabile illud qḋ ma
gis aptũ natũ est determinari. Silr̃ dꝛ oꝛo
cõposita qñ dictiones oꝛdinant̃ ẜm sitũ ma
gis debitum. Et dꝛ oꝛo diuisa qñ determi
nans determiat illud determinabile qḋ nõ
ẽ magis aptũ natũ determinari. vel qñ dcõ
nes oꝛdinant̃ ẜm sitũ minꝰ debitũ. Vñ su
mit̃ h̃ oꝛo grã exempli. Quicq̃d viuit sp̃ est
in ista oꝛone sũt duo determinata. s. h̃ vbuꝫ
viuit ꝛ h̃ verbũ ẽ. ꝛ ẽ vna determinatio. s. sp̃.
sig̃ hec determinatio. s. sp̃ determinat h̃ ver
bũ est qḋ ponit̃ a ꝑte p̃dicati sic dꝛ oꝛo com
posita. qꝛ tũc determinatio determiat deter
minabile qḋ magis aptũ natũ ẽ determina
ri. qꝛ illud vbũ est ponit̃ in situ determina
to. s. in p̃dicato. Si aũt determiat h̃ verbũ
viuit sic dꝛ diuisa. qꝛ determinat illud deter
minabile qḋ ẽ minꝰ aptũ determinari. qꝛ il
lud vbũ viuit non ponit̃ in situ determina
to ipsiꝰ vbi. ꝛ tũc dcões oꝛdinant̃ ẜm sitũ mi
nus debitũ. Istiꝰ fall̃e duo sunt modi. Pri
mus modꝰ ꝓuenit ex eo ꝙ aliqḋ dictuꝫ põt
supponere ꝓ se toto vel ꝓ ꝑte sui. ꝛ ẜm istum
modũ ꝑalogisat̃ sic. quẽcũqꝫ possibile ẽ am
bulare possibile ẽ ꝙ ambulet. sedentẽ possi
bile est ãbulare g̃ pos. est ꝙ sedens ambulet
Ad h̃ dicendũ ꝙ minoꝛ est duplex. qꝛ si h̃ di
ctũ sedentẽ ambulare supponit ꝓ se toto hu
ic p̃dicato possibile ẽ. i. sedens sedẽdo pt̃ am
bulare. tũc est cõposita ꝛ fl̃a. sicut etiã est im
possibile dicere ꝙ sedẽs ambulet. si aũt istḋ
dcm̃ supponat ꝓ ꝑte sui tũc est diuisa vera ꝛ
nõ sequit̃ ꝯcl̃o. ꝛ est sensꝰ. sedentẽ pos. ẽ am
bulare. i. sedens nũc hꝫ potentiã vt postea
ambulet. Et silr̃. quẽcũqꝫ ẽ pos. scribere pos.
ẽ ꝙ ipse scribat. nõ scribentẽ scribere est pos.
g̃ pos. ẽ ꝙ nõ scribat. Dicendũ est ad istũ ꝑa
logismũ sic ad ꝑmũ. Scḋs modus ꝓuenit
ex eo ꝙ aliq̃ determiatio pt̃ referri ad diuer
sa. ꝛ penes istũ modũ ꝑalogisat̃ sic. q̃cũqꝫ
scit l̃ras nũc didicit eas. sꝫ iste antiquꝰ grã.
scit l̃ras g̃ nunc didicit eas. Dicendũ ꝙ ma
ioꝛ ẽ duplex. qꝛ hec determinatio nũc pt̃ de
terminare h̃ vbũ didicit sic ẽ cõpositũ ꝛ fal.
ꝛ sequit̃ ꝯcl̃o. Vel pt̃ determiare h̃ vbũ scit
ꝛ sic ẽ di. ꝛ vera ꝛ nõ sequit̃ ꝯcl̃o. silr̃ h̃. quod
vnũ solum pt̃ ferre plura pt̃ ferre. sed qḋ nõ
pl̃a pt̃ ferre põt vnũ ferre. g̃ qḋ nõ pt̃ plura
ferre pt̃ plura ferre. Dicendũ ꝙ maioꝛ ẽ du
plex. qꝛ hec determinatio solũ pt̃ determia
re h̃ verbũ pt̃ sic maioꝛ ẽ fl̃a ꝛ cõposita. ꝛ sic ẽ
sensus. ꝙ illud qḋ nõ põt ferre vnũ cũ alio
pt̃ ferre plura vel pt̃ determinare h̃ vbũ fer
re. sic maioꝛ ẽ fl̃a ꝛ cõposita. ꝛ ẽ sensus verꝰ ꝛ
ꝓpõ diuisa vera sub h̃ sensu quod pt̃ iã ferre
vnũ solũ ꝛ ferre nõ plura pt̃ pl̃a ferre. Silr̃
tu scis tm̃ tres hoĩes currere posito casu ꝙ
sex currãt ꝛ nescias de tribꝫ Hec est duplex.
qꝛ hec dictio tm̃ põt determinare h̃ verbum
scis vel currere. si determinat h̃ verbũ cur
rere sic est cõposita ꝛ falsa. si scis sic est diui
sa ꝛ vera. ꝛ ꝑalogisat̃ sic. tu scis tm̃ tres ho
mines currere posito casu ꝙ sex currãt. sed
quicquid scit̃ hoc ẽ veꝝ ergo tm̃ tres hoĩes
currere est veꝝ. maxima ẽ duplex vt iam di
ctum est.

Postq̃ꝫ autoꝛ determinauit de fallacijs peccantibꝫ
ẜm multiplex actuale. in quo solũ est actualis vnitas
Cõsequẽter determinat de fallacijs peccãtibꝫ penes
multiplex potẽtiale. in quo solũ potẽtialis vnitas di
ctionis vel oꝛonis plura significãtis. rõe cuiꝰ fallacie
peccãtes ẜm tale multiplex sunt iꝑfectioꝛes alijs. Et
inter ista ꝑꝛio determinat de fall̃a compositiõis dicẽs
primo q̃d sit fallacia compositiõis. vñ ẜm ꝙ ad ꝓpo
sitũ sufficit cõpositio dupl̃r accipit̃. Vno mõ vt ẽ oꝛ
dinatio partiũ oꝛonis ẜm sitũ magis debitũ. ꝛ sic cõ
positio est in qualibet oꝛone cõposita vera vel falsa. ꝛ
dicit̃ sitꝰ magis debitus. qꝛ mag̃ occurreret intelle
ctui ꝛ magis conuenit dictionibus ẜm suos modos
significandi ꝛ enunciandi. vt quando determinatio
determinet suũ determinabile eo mõ q̃ nata ẽ ipsum
intellectũ magis determinare vel inter diuersa deter
minabl̃a in oꝛdine ad id qḋ magis habet determia
re. sed ecõuerso diuisio ẽ oꝛdinatio ꝑtiuꝫ in oꝛone ẜm
sitũ minꝰ debituꝫ. Alio mõ accipit̃ cõpositio magis
specialiter ꝓut solũ reperitur in oꝛone cõposita falsa ꝛ
diuisio in oꝛone diuisa falsa. Et tũc diffinit̃ sic cõpo
sitio. est eoꝝ que debẽt diuidi falsa vnio. Et diuisio est
cõponendoꝝ falsa seꝑatio. ꝛ h̃ modo accipiunt̃ h̃ cõ
positio ꝛ diuisio. ¶ Sciendũ primo. ꝙ a cõpositione
hoc mõ sumpta denoĩat̃ fallacia cõpositiõis ꝛ a diui
sione fallacia diuisiõis. Vñ fallacia cõpositiõis ẽ ydo
neitas decipiẽdi ꝓueniens ex materiali vnitate oꝛo
nis diuise vere ꝛ cõposite fal. ꝛ oĩs talis apparẽtia est

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-iv-218/0181
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt
gefördert durch die DFG